

Motion till riksdagen

1989/90:So318

av Anita Stenberg m.fl. (mp)

Alkoholfrågan

Denna motion hade inte varit nödvändig om miljöpartiet de grönas samhälle hade varit genomfört. Då hade vi haft ett småskaligt, människovänligt samhälle, med ett utbyggt socialt nätverk där människor har tid för varandra och där umgänget blir naturligt utan behov av droger.

Alkoholmissbruket är ett problem i dagens samhälle, inte bara för den det drabbar utan också för anhöriga, arbetskamrater, sjukvården och samhället. Med gemensamma ansträngningar kan vi samarbeta med missbrukaren och ge stöd och hjälp.

Det finns all anledning att tänka på de barn som far illa i sina hem. Cirka 100 000 barn lever i missbrukarhem. Omkring en miljon svenskar berörs av alkoholmissbruket antingen som missbrukare själva eller som anhöriga. Tre fjärdedelar av all misshandel sker på grund av alkoholpåverkan för att inte tala om alla olyckor och brott som har alkohol som grundorsak. 60 miljarder kostar alkoholen samhället om året.

I dessa vårdkrisens dagar belastar vi sjukvården med 18 miljarder per år enbart på grund av alkoholmissbruket.

Akutsjukvården tar hand om många alkoholskadade. Var femte plats inom akutsjukvården upptas av en person med en alkoholbetingad sjukdom. 40% av patienterna på de psykiatriska sjukhusen har skadats av alkohol. Visserligen har man i riksdagen tagit beslut om att minska alkoholkonsumtionen i Sverige med en fjärdedel fram till år 2000, och man har tagit 1980 års konsumtion som utgångspunkt. Detta är WHO:s, dvs världshälsoorganisationens, alkoholpolitiska mål och dem ställer Sverige sig bakom. Ändå förändras inte vårt alkoholbeteende.

Det måste till konkreta åtgärder, annars händer ingenting. En aktiv alkoholpolitik är inte betjänt av till intet förpliktigande, allmänt svävande formuleringar.

Miljöpartiet de gröna anser att

- vi skall avglorifiera bruket av alkohol genom fortsatt informationsverksamhet och opinionsbildning för minskad alkoholkonsumtion,
- all offentlig representation skall vara alkoholfri,
- det inte ens skall vara tillåtet att göra avdrag för starköl vid representation,
- föräldrar skall ta ansvar för sina barns inställning till alkohol. "Barn gör som man gör, inte som man säger",

- ungdomsmiljöerna skall vara drogfria. Ingen sprit skall förekomma i de verksamheter som direkt riktar sig till barn och ungdomar, inte heller under resorna, och de vuxna skall föregå med gott exempel,
- upplysning om alkoholens skadeverkningar och kostnader för samhället skall diskuteras i massmedia och alla skall få upplysning om orsakssammanhången,
- det kommunala vetot vad gäller försäljnings- och serveringsställen skall behållas,
- länkverksamheten i olika former och olika behandlingsformer för alkoholister skall få stöd,
- rattonykterhet skall vara helt oacceptabel,
- attityden till alkohol skall påverkas så att det blir "tillåtet" och normalt att vara nykter på fester,
- alkoholberoende inte skall bjudas på alkohol och att drogfria fester skall anordnas, speciellt för ungdomar,
- åldern för alkoholserving till ungdomar skall höjas från 18 till 20 år,
- alkohol inte skall göras lättillgängligare,
- skatten på sprit skall höjas med 40% och på vin och maldrycker med 20% fr.o.m 1 juli 1990,
- en treårig alkoholransonering – inte förbud – skall införas på försök i vissa områden för att vinsterna i samhället sedan skall kunna utvärderas i form av minskade alkoholskador, barn- och hustrumisshandel, trafikolyckor, drunkningsolyckor, brott och andra missbruksföljder,
- om en treårig alkoholransonering på prov visar sig ogenomförbar borde istället en form av legitimationskontroll för den som missköter sin alkoholkonsumtion och fälls i domstol införas (se särskild mp-motion).

Vi har helt enkelt inte råd längre, varken ur mänsklig eller ekonomisk synvinkel, att blunda för alkoholens verkningar. 80 miljarder om året är samhällets sammanlagda kostnader för alkoholmissbruket. Tänk vad man skulle kunna göra för de pengarna i stället! Vi är medvetna om att restaurangrörelsen kan komma att drabbas hårt av den nyligen införda momshöjningen i kombination med ovanstående prishöjningar och restriktioner. I annan motion har miljöpartiet de gröna föreslagit att momsens tas bort på svensk basmat. Detta anser vi kompenserar näringsgrenen.

Miljöpartiets ambition är att göra Sverige sundare, men inte tråkigare.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avglorifieringen av alkoholbruket genom fortsatt informationsverksamhet och opinionsbildning för minskad alkoholkonsumtion, speciellt bland skolungdomar och värnpliktiga,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att all offentlig representation skall vara alkoholfri,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att ungdomsmiljöer skall vara drogfria samt att ingen sprit skall förekomma i de verksamheter som direkt

riktar sig till barn och ungdomar, inte heller under resor, och att de vuxna skall föregå med gott exempel,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att upplysning om alkoholens skadeverkningar och kostnader för samhället skall diskuteras i massmedia och att alla skall få upplysning om orsakssammanhangen,

5. att riksdagen beslutar om att det kommunala vetot vad gäller försäljnings- och serveringsställen skall behållas,

6. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan lagändring att åldern för alkoholservering höjs från 18 till 20 år,

7. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att lägga förslag till försök i vissa områden med en treårig alkoholransonering – inte förbud – för att vinsterna i samhället sedan skall kunna utvärderas i form av minskade alkoholskador, barn- och hustrumisshandling, trafikolyckor, drunkningsolyckor, brott och andra missbruksföljder,

[att riksdagen beslutar om att den pågående EG-harmoniseringen inte får leda till att skatterna på alkoholhaltiga drycker sänks,¹]

[att riksdagen beslutar att skatt skall betalas på all införsel av alkoholhaltiga drycker,²]

[att riksdagen beslutar om att skatten på sprit höjs med 40 % och på vin och maltdrycker med 20 % fr.o.m. den 1 juli 1990,²]

8. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att länkverksamhet i skilda former skall få ges bättre resurser och att olika behandlingsformer för alkoholister får stöd.

Stockholm den 18 januari 1990

Anita Stenberg (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Eva Goës (mp)

Lars Norberg (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Kaj Nilsson (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)

Krister Skånberg (mp)

Carl Frick (mp)

Gösta Lyngå (mp)

¹ 1989/90:U546

² 1989/90:Sk684